μούριζε στ' αὐτί τῆς ἑλληνῆς, δείχνοντάς της τὴν κάμαρη, ποὺ θὰ κοιμόταν τἀντρόγυνο. Κι' ἡ ἄλλη ἄρχισε νὰ κακανίζῃ, λέγοντάς της:

— Σκάσε, βρέ!!

Ὁ ψάλτης ποὺ ψέλνε κείνη τὴν ὥρα θύμωσε καὶ γύρισε καὶ μένα: «νέ ε ε-ε», ἔκανε: «Σιωπή!»

Τέλεψε κι' ὁ γάμος. Φιλήτανε τὰ στεφάνια καὶ τὴ νύφη καὶ τὸ γαμπρὸ καὶ ρίξανε καὶ στὸ δίσκο. Οἱ παπάδες βγάλανε τὰ ἱερά τους καὶ καθήσαμε ὅλοι.

Ἕνας θεοπαλικαρᾶς ἄρπαξε τὶς κουφέτες... Ποῦ νὰ σᾶς τὰ λέω! Πέρασε ἀπὸ μπροστά μου καὶ δὲ μοῦδωσε ὁ παλιάνθρωπος!

Τί νὰ σοῦ κάνω πού ἡ μαμὰ μέχει διατάξει νὰ μὴν πῶ λέξη! Ἂς εἶναι. Μιὰ κοπέλλα ἐρχότανε πιὸ πίσω μ' ἕνα δίσκο γεμάτο σουμάδες καὶ σερμπέτια. Ἦρθε καὶ μπροστά μου. Ὅλα τὰ ποτήρια εἶχαν ἀδειάσει κι γι' αὐτὸ κ' ἡ κοπέλλα φώναξε:

— Μαριώ, φέρ' τὴ σουμάδα!

Κ' ἡ Μαριὼ σίμωσε μ' ἕνα κουμάρι σουμάδα κι' ἔχυσε στὰ ποτήρια.

— Πάρε, μοῦκανε ἡ κοπέλλα.

Ἐγὼ συχάθηκα.

— Ὄχι, εἶπα, εὐχαριστῶ. Δὲν τὴν πίνω τὴ σουμάδα!

Ἀπάνω σ' αὐτὰ ἔχασα τὴν Κωστούλα. Ἄρχισα νὰ βαριέμαι. Σηκώθηκα καὶ πῆγα γυρεύοντάς τηνε. Τέλος τήνε βρῆκα.

— Πᾶμε, τῆς λέω.

— Οὔ, τόσο γλήγορα!

— Ἐγὼ θὲ νὰ φύγω!

— Στὰ κομμάτια!

— Ὄ--ὄ--ὄ- χι. Πᾶ--α--α--με!

— Κακόπαιδο!

Πλησίασα τὴ νύφη νὰν τὴν καλονυχτίσω Ἐκείνη σὰ νὰ κατάλαβε πὼς δὲν πῆρα κουφετες

— Σοῦ δώσανε κουφέτες; μοῦ κάνει.

Ἐγὼ τότες ναὶ μὲν δὲν ἤθελα νὰ κάνω τὸ λήξη. Μὰ ἔλα πάλι ποὺ δὲν τὰ κατάφερνα νὰ πῶ ψέματα. Κ' εἶπα:

— Ὄχι!

Σηκώθηκε τότες ἡ καλή σου καὶ μοῦ γέμισε ἕνα μαντήλι κουφέτες κι' ἀπὲς φύγαμε!

Σμύρνη, Σεπτέβρης 1908.

ΤΩΝΗΣ ΧΡΙΣΤΙΔΗΣ

μιὰ στιγμή. Ὁ Κώστας καὶ ὁ Νῖκος πιάνουν τὸν γιατρό. Εἰσπράκτωρ φοβισμένος προχωρεῖ ὀπισθοχωρῶντας πρὸς τὴν πόρτα).

ΓΙΑΤΡΟΣ.— Ἔξω! ἔξω!.. Θὰ σᾶς σκοτώσω... παλιάνθρωποι!.. Κλέφτες!... Φονιάδες!...Ἔξω!.. *(Μὲ μιὰ σπρωξιὰ ἐλευθερώνεται ἀπ' τὰ χέρια των καὶ ὁρμᾷ ἔξαλλος ἐκ νέου κατὰ τοῦ Δικαστικοῦ κλητῆρος).*

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — Παλιάνθρωπος εἶσαι σύ, βρὲ λωποδύτη...

(Ἀνοίγει ἡ πόρτα τῆς κλινικῆς καὶ μπαίνει ὁ φίλος τοῦ ἀρρώστου).

ΣΚΗΝΗ XVIII

ΟΙ ΙΔΙΟΙ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΑΡΡΩΣΤΟΥ

ΦΙΛΟΣ. Γιατρέ, αἱμορραγία!... αἱμορραγία!.

ΓΙΑΤΡΟΣ. — Θεέ μου!... *(Τοὺς ἀφίνει καὶ ὁρμᾷ μέσα φωνάζοντας· ἀπό πίσω του μπαίνει καὶ ὁ φίλος)*

— Διῶξτέ τους, διῶξτέ τους! Σκοτῶστέ τους!.

ΣΚΗΝΗ XIX

ΟΙ ΛΟΙΠΟΙ

ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ. — Πᾶμε, βρ' ἀδελφέ, πᾶμε Φουρτοῦνα μυρίζει ἐδῶ!

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. Τί μοῦ κοπανᾶς καὶ σύ. Τώρα θὰ τοῦ δείξω ἐγώ. *(Κάνει νὰ βγῇ ἔξω Τὸν σταματοῦν ὁ Νῖκος καὶ ὁ Εἰσπράκτωρ).*

ΝΙΚ. — ΕΙΣΠ. — Ποῦ πᾷς;

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — Νὰ φωνάξω τὴν Ἀστυνομία καὶ νὰ τὸν καταγγείλω ἐπὶ ἀποπείρᾳ ἀναιρέσεως. Φονιάδες ἔ;... Τώρα θὰ ἰδοῦμε ποιὸς εἶνε φονιᾶς!.

ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ — Πᾶμε βρ' ἀδελφέ, δὲν βλέπεις τὴν κατάστασι; Ἄυριο ἐρχόμαστε. Δὲν χάθηκε ἐπὶ τέλους ὁ κόσμος!

ΝΙΚΟΣ. — Κ' ἔπειτα δὲν σᾶς ζητᾶμε νὰ μᾶς χαρίσετε τὰ λεφτά. Αὔριο θὰ πληρωθῆτε. *(Παίρνει κατὰ μέρος τὸν κλητῆρα).* Γι' ἄκου νὰ σοῦ πῶ. Ἔλα νὰ σοῦ δώσω τὸ τάλληρο κι' ἀναβάλε γι' αὔριο. *(Σὰν νὰ διστάζῃ ὁ Δ. κλητήρ).* Ἔπειτα νὰ σοῦ πῶ! Ἂν δὲν θέλῃς ν' ἀναβάλῃς θὰ τρέξω στὸν κ. Πρόεδρο καὶ θὰ ζητήσω τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος ἀναβολήν. Ὥστε πάρ' το. Πάντα κέρδος εἶναι.

ΚΩΣΤΑΣ. — *(πλησιάζει)* Μὰ ἐπὶ τέλους, τί κερδίζεις ἐσὺ καὶ κάνεις ἔτσι;

(Ἀκούονται βήματα στὸ διπλανὸ δωμάτιο)

ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ. — Ἔρχεται ὁ γιατρός, ἔρχεται ὁ γιατρός!...Θἄρθῃς ἢ θὰ μείνῃς;

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — Ἔρχουμαι... ἔρχουμαι!.. *(φεύγουν).*

ΣΚΗΝΗ XX

ΚΩΣΤΑΣ. — Οὔφ!...Ἐπὶ τέλους!...

ΝΙΚΟΣ. — Πῶς νὰ εἶναι ἀρά γε ὁ ἄρρωστος;

ΚΩΣΤΑΣ. — *(πλησιάζει στὴν πόρτα τῆς κλινικῆς)* διαβάζει ἄλλο ἀπὸ τὶς «Ἀθῆνες» τοῦ κ. Πώπ, θαρρεῖ πὼς ἔκανε καμμὰν ἀνακάλυψη, λέγοντας πὼς ὁ μαλλιαρισμὸς δείχνει ἀνιστορροπία. Ποῦ νὰ τὸ ξέρει πὼς τὸν ἔχει προλάβει στὴν ἐφεύρεση αὐτὴ ὁ Μιταυτσῆς καὶ πὼς τοῦ τἄχει τρίψει μιὰ χαρὰ καὶ ἐπιστημονικότατα ὁ δικός μας ὁ Φωτιάδης. Ἂν τὄξερε αὐτό, σίγουρα δὲ θὰ τὄλεγε, γιατὶ στὴ συνταγὴ τῆς σοφίας του ὑπάρχει καὶ τοῦτο· νὰ λέει στὰ περισσότερα ζητήματα ἰδέες κατὰ βάθος πολὺ σκουριασμένες, μὲ ἐπιχειρήματα, ποὺ νὰ φανταζουν γιὰ καινούρια. Φοβοῦμαι ὅμως πὼς αὐτὸς ἔχει παθεῖ ἀληθινὴ ψύχωση μὲ τὸ δημοτικιστικὸ κέντρο μας, γιατὶ σκοῦμε ἀπὸ τὰ γέλια καθε βράδυ, ἅμα κατεβαίνουμε γελαζεμένοι, ποὺ μᾶς θωρεῖ καὶ πέφτουνε τὰ σκότια του ἀπὸ τὸ κακό του. Κι' ὅταν βλέπει κανεὶς τέτοια μπακάλικη καὶ δημοκοπικὴ σοφία, δὲ μπορεῖ νὰ μὴ θυμηθεῖ τὰ θεῖα λόγια τοῦ Νίτσε. «Ἡ ἀληθινὴ σοφία κρίνεται ἀπὸ τὴ δόση τῆς ἀλήθειας, ποὺ ἕνα πνεῦμα μπορεῖ νὰ βαστάξει».

Σὲ φιλῶ

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ

Στὸ βουλευτὴ Καβαλιεράτο

Μιὰ φορὰ παραπονιούντανε ὅλα τὰ τετράποδα ἀναμεταξύ τους. Λέγανε: Βρὲ ἀδερφέ, ὅλοι ἔχουνε τοὺς μουσικούς τους, οἱ ἄθρωποι τοὺς τραγουδιστάδες, τὰ νερόβια τὸ βαθρακό, οἱ ἀκρίδες τὸ τζίτζικα, ἡ θάλασσα τὸ ψιθύρισμα τῆς κυμοτωσιᾶς, τὰ ρυάκια τὸν κελαρυσμό, οἱ καταρράχτες τὴ βοὴ τῆς νεροχυσιᾶς, τὰ δέντρα τὸν ψιθυρισμὸ τῆς φυλλωσιᾶς κι' αὐτὸ τὸ κενὸ ἀκόμα τοὺς ἀνέμους. Μονάχα ἐμεῖς εἴμαστε πίσω ἀπ' ὅλον τὸν κόσμο Τοῦ κακοφάνηκε τοῦ γαϊδάρου καὶ μὲ θυμὸ τοὺς λέει: Δὲ σᾶς ἄρεσε ἡ φωνή μου ἢ μήπως δὲ συναγωνίζομαι ὅλο τὸν καιρὸ μὲ τ' ἀηδόνι; Ναί, τοῦ λένε. Μ' ἄλλα εἶν' τὰ μάτια τοῦ λαγοῦ κι' ἄλλα τῆς κουκουβάγιας. Ἐκεῖνος τοὺς ἀπαντᾶ: Φίλοι μου, στὰ δικά σας τ' ἀφτιὰ τέτια μουσικὴ σᾶς τσιριάζει. Ὅλοι τὸν χεροκροτήσανε γιὰ τὴν ἑτοιμολογιά του καὶ κεῖνος ἀρχίνησε περήφανα περήφανα νὰ τοὺς φκαριστᾶ μὲ τὴ γλυκειά του τὴ φωνή: γκάα γκάα γκάα.

Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΦΟΛΙΑ ΣΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ!!

Χανιά, 22 Δεκέβρη 1908

Ἀγαπητέ μου «Νουμᾶ»,

Χαλαζοβρόχι. Τὰ «Ὑψηλὰ Λευκὰ Ὄρη» ἐφημερίδα τῆς αὐστηρῆς ἠθικῆς, μᾶς τὰ ψάλλουνε μ' ἕνα δυὸ πῆχες ἄρθρο, ποὺ τὸ λένε «Οἱ μαλλιαροὶ ἐν Χανίοις». Ἔχουνε νὰ ποῦνε πὼς τὸ ἀντιμαλλιαρότατο τοῦτο ἄρθρο γράφτηκε ἀπὸ τὸν ἐδῶ γυμνασιάρχη, ποὺ κουρεύετκι πάντα σύρριζα. Τί νὰ σοῦ πῶ, «Νουμᾶ» μου; Ὑπογραφὴ δὲν ἔχει, μὰ τόσες κουταμάρες καὶ τέτοιο ἀνακάτωμα ἐννοιῶν δύσκολο νὰ γίνει ἀπὸ ἕνα, ποὺ δὲν εἶναι γυμνασιάρχης. Καὶ δὲν εἶναι κακὸς ἄνθρωπος ὁ κακομοίρης. Μόνο ποὺ εἶναι δάσκαλος κ' ἔτσι δὲν τὰ κατάφερε οὔτε μιὰ καινούρια βρισιὰ νὰ μᾶς πεῖ. Τὰ αἰώνια καὶ τὰ χιλιοειπωμένα, πὼς εἴμαστε δηλαδὴ ἀπαίσιοι, πὼς θέλουμε ὅπως-ὅπως νὰ νεωτερίσουμε καὶ πὼς εἴμαστε...«παράκρουσις». Τόσο κόβει τὸ ξερό του, τόσο λέει.

Μὰ τὴν μπαγιατισμένη κατηγόρια πὼς εἴμαστε τρελλοί, δὲν εἶναι ὁ μόνος ποὺ τηνέ ξαναμασσᾶ ἐδῶ πέρα. Τώρα τελευταῖα ἄρχισε νὰ κηρύττει τὸ ἴδιο στοὺς καφενέδες τοῦ σαντριβανιοῦ μας κ' ἕνας γιατράκος μὲ γυαλιὰ καὶ μοῦσι, ποὺ περνᾶ γιὰ σοφὸς σὲ κάτι κολοκυθόμυαλους. Ὅλη του ἡ σοφία εἶναι νὰ κάνει τὸ σεμνὸ καὶ τὸ χαμηλοβλεπό. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ κύριος, ποὺ ὅλα τὰ ξέρει, χωρὶς ποτὲ του νὰ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Προδότης κι ὁ Βιλλαμόβιτζ λοιπόν, ἀφοῦ παινέει τοὺς προδότες Ψυχάρη, Κρουμπάχερ καὶ Χαζηδάκη καὶ δὲν ἀναγνωρίζει τὴν «πατριωτικὴ σοφίν» τοῦ Μιστριώτη!

— Τάδε φθέγγεται γλωσσοφρουρὸς Μιστριώτης στὸ «Ἐμπρὸς» καὶ οἱ κεχηναῖοι ξεκαρδίζουνται στὰ γέλια. Ἀπόμεινε δὰ ὁ δόλιος μόνος κι ἀπομόναχος πιά!

— Στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς θὰ δημοσιέψουμε ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ κ. A. Thumb τὸ Ε' κεφάλαιο «Ἡ φιλολογία στὸ γλωσσικὸ ἀγώνα» καὶ τὸ «Συμπέρασμα» ἀπὸ τὴ μετάφραση τῆς Μυριέλλας.

— Ὁ κατάλογος τῶν συνεργατῶν τοῦ «Νουμᾶ» ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ ξώφυλλο τῆς περασμένης γρονιᾶς ἔχει μερικὰ λάθια χοντρά (λ. χ. *Πισογιάννης* ἀντὶ Πασαγιάννης, *Τρικολλίδης* ἀντὶ Τριχογλίδης, *Βουτερίδης* ἀντὶ Βουτιερίδης) κτλ. γιατὶ πάνου στὴ μεγάλη βιασίλα (τὸ φύλλο τυπώθηκε Τετράδη πρωΐ, ἀντὶ νὰ τυπωθεῖ, καθώς πάντα, Παρασκευὴ βράδυ) δουλέψανε στοιχειωθέτες ποὺ δὲν εἴχανε ξαναδουλέψει στὸ «Νουμᾶ» καὶ τὰ θολάσσωσαν. Τὰ λάθια αὐτὰ παρακαλοῦμε τοὺς ἀναγνῶστες μας νὰν τὰ διορθώσουνε.

— Ἀπὸ τὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς ἀρχινάμε τὸ δήγημα τοῦ Πέτρου Βασιλικοῦ «Ἡ κούλια τοῦ ἀκροτόταμου»—μεγάλο δήγημα ποὺ θὰ κρατήσει δυὸ τρεῖς μῆνες.

— Οἱ Τοῦρκοι καὶ μάλιστα οἱ Νεότουρκοι, σὰν καλοὶ πατριῶτες ποὺ εἶναι, γελνοῦν τὸν κόσμο νὰ μὴ ἑνωθεῖ ἡ Κρήτη μὲ τὴν Ἑλλάδα Κι ὅμως μερικοὶ δεκοὶ μας Τουρκομερῖτες νύχτα μέρα ξελαρυγγιάζονται γιὰ τὸ Τούρκικο Σύνταγμα. Πότε ἐπιτέλους θὰ ξελευτερωθεῖ ἡ νεοελληνικὴ ψυχὴ ἀπὸ τὸ ραγιαδισμό;

— Οἱ νεότουρκοι θὰ μᾶς λογαριάζανε περσότερο, ὅπως δὰ λογαριάζουν καὶ τοὺς Βουλγάρους, ἂν μᾶς βλέπανε λιγώτερο Τουρκόφιλους καὶ ταπεινούς.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Γ. Παπανικ. Τὰ φύλλα ἑτοιμα μὰ δὲ μᾶς ἔγραψες καὶ ποῦ νὰ σοῦ τὰ στείλουμε. Περιμένουμε. — *κ. Ἀντ. Σ.* Θὰ δημοσιευτεῖ, μὰ νἄρθεῖ πρῶτα ἡ σειρά του. — *κ. Στ. Νικ.* στὴ Λαμία. Δὲ φταῖμε μεῖς γιὰ τὰ γλωσσικὰ λάθια, καθὼς τὰ λές, τῆς ἐπιρυλλίδες μας. Τοῦ ἀπάμε, μὰ ὁ συγραφέας δὲ θέλητε νὰ μᾶς ἀκούσει, γιατὶ ἐπιμένει πὼς ἡ γλώσσα του εἶναι ἡ *ἁγνὴ* δημοτικὴ γλώσσα, ἐνῶ ἐμεῖς ἐπιμένουμε πὼς λίγο ἀκόμα νὰ τὴν πρόσεχε θἄτανε ἁγνὴ καθαρεύουσα. Τὸν ἀφίσαμε λοιπὸ νἄχει τὴ γνώμη του καὶ κρατᾶμε καὶ μεῖς τὴ δική μας τὴ γνώμη.

— Ἀκούω βήματα. .κ' ἕνα ψίθυρο!.. *(Ἀκούει)* - Τίποτε!... ἡσυχία!... *(φεύγει ἀπὸ τὴν πόρτα. Σιγομιλοῦν)*... Εἶναι φρικτό, Νῖκο, φρικτό!...

ΝΙΚΟΣ — Ἐ! Κώστα, αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος σήμερα

ΚΩΣΤΑΣ. - Δὲν ὑποφέρονται!.. *(Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούεται ἀναστεναγμός. Ἔντρομοι πετιοῦνται καὶ οἱ δυὸ ἀπὸ τὴ θέσι τους καὶ κυττάζουν πρὸς τὴν πόρτα τῆς κλινικῆς. Ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ὁ γιατρὸς κατάχλωμος. Ρίχνεται σ' ἕνα κάθισμα κουρασμένος).*

ΣΚΗΝΗ XXI

ΝΙΚΟΣ, ΚΩΣΤΑΣ, ΓΙΑΤΡΟΣ

ΓΙΑΤΡΟΣ. - Οὔφ!

ΚΩΣΤΑΣ — ΝΙΚΟΣ. - Λοιπόν;

ΓΙΑΤΡΟΣ. - Γλύτωσε... γλύτωσε ὁ ἄρρωστος ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι καλά!...